

Miljörelsens kärnavfallssekretariat, Milkas
The Swedish Environmental Movement's Nuclear Waste Secretariat
Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
Tel. +46-8-559 22 382 | info@milkas.se
www.milkas.se | www.nonuclear.se

Välkommen att läsa om kärnavfallsfrågan från Milkas

VARFÖR FÅR DU DENNA SKRIFT?

Kärnavfallsfrågan berör alla människor, inte minst de som ännu ej är födda, och särskilt invånarna i Östhammars kommun. Vi i Milkas hoppas att skriften *Kärnavfall av Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, SERO* ska väcka intresse och bidra till en allsidig belysning och bredare kunskap om utbränt kärnbränsle.

MILKAS? VILKA ÄR VI?

Milkas är ett samarbete mellan de nationella föreningarna Gröna Kvinnor, Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen, FMKK och Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, SERO. Milkas' medlemsorganisationer har medlemmar i Östhammars kommun. Göran Bryntse är ordförande i Milkas. www.milkas.se och www.nonuclear.se.

Folkkampanjen mot Kärnkraft-Kärnvapen, FMKK, bildades 1980 inför folkomröstningen om kärnkraft och är partipolitiskt och religiöst obunden. Folkkampanjen vill stoppa all kärnkraft, satsa på förnybar energi, ett resursbevarande samhälle och avskaffa kärnvapen. Jan Strömdahl är föreningens ordförande. www.folkkampanjen.se.

Gröna Kvinnor är en partipolitiskt fristående organisation med jämställdhet, miljö och ekonomi som fokusområden. Gröna Kvinnor tydliggör patriarkal uppbyggnad av dagens energisystem, ser samband mellan uranbrytning, kärnkraft, kärnavfall och kärnvapen samt visar vägen till självförsörjande förnybara energisystem och fredlig samexistens. Ewa Larsson är föreningens ordförande. www.gronakvinnor.se.

Sveriges Energiföreningars Riksorganisation, SERO är en ideell, partipolitiskt oberoende miljöförening med målet att Sverige ska försörjas med 100 % förnybar energi senast 2040. SERO arbetar med opinionsbildning och politiker-uppvaktningar för att främja förnybar energi och energieffektiviseringar. SERO ger ut tidningen *Förnybar Energi*. Göran Bryntse är föreningens ordförande. www.sero.se.

Skriften *Kärnavfall* ger svar på frågor om kärnavfallens risker för kommande generationer.

Läs om:

- Vad består kärnavfallet av? Hur lång tid måste det förvaras? Blir det någonsin ofarligt?
- Olika typer av avfall: utarmat uran, lågaktivt, medelaktivt, högaktivt och plutonium.
- Metod för förvaring KBS-3.
- Om kopparkapslar och var kapslarna deponeras och kopparkorrosion.
- Centralt mellanlager för använt kärnbränsle (CLAB) som tickande bomb: illa vald placering och inget reserv elsystem.
- Olika hantering av olika typer av kärnavfall: markförvar, förvaring steg för steg, och nedkylningsperioden.
- SKB får backning om lagring av kärnavfall från Mark- och miljödomstolen.
- Anläggningar under havsytan genom att spränga bort urberg. Är berget hållbart?
- Risker med inträngning av saltvatten och tillgång till grundvatten, som är en bristvara.
- Regeringen har bollen i kärnavfallsfrågan.

Milkas får statligt stöd från Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, "till kostnader för information riktad till allmänheten i syfte att bidra till att beslut som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall får en allsidig belysning".

Du vet väl att

Det finns redan ett kärnavfallsförvar i Forsmark, SFR som innehåller låg- och medelaktivt radioaktivt avfall sedan 1988. SFR är inbyggt i en stor bergsal under havsytan som åstadkommit genom att spränga bort urberg. SKB vill samla allt radioaktivt avfall i Sverige på en plats, Forsmark, t.ex. både lågaktivt material och högaktivt använt kärnbränsle.

SKB har sökt tillstånd för att bygga ut SFR att få plats med all låg- och medelaktivt rivningsavfall från kärnkraftverken i Sverige. Flera av kärnkraftsreaktorerna är nu avstängda och ska monteras ner och rivs. Det handlar om reaktorkomponenter, metallskrot, betong och andra byggnadsmaterial som fått radioaktiva ämnen på sig under drifttiden.

Fler omfattande oförutsägbara ingrepp på ETT område i Sverige ökar riskerna för människor, miljö, vatten, berggrunden och underlättar attentat. Det är en angelägenhet för regeringen.

Informationsinsatser till medborgarna brister

Du som bor i kommunen vet att många förlitar sig på den information som hushållen under många år matats med som stödjer den valda platsen (Forsmark) och metoden (geologisk förvar). Synpunkter för att ifrågasätta planerna, metod och plats får lite ekonomiskt stöd. Information ges från de resursstarka utifrån deras starka intressen. Brist på resurser för kritik och diskussion utgör ett demokratiunderskott för opinionsbildare och forskare att kunna ge en allsidig information med helhetsperspektiv. Milka är en av flera av kärnkraftsindustrin och politiska partier oberoende miljöorganisationer. Lokalt i Östhammars kommun finns Opinionsgruppen för säker slutförvaring, Oss, oss.avfallskedjan.se, som även är ansluten till den nationella föreningen Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, www.mkg.se.

Mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen 23 januari 2018, sid. 9, om SKB:s ansökan att bygga en KBS-3 förvar:

Det nuvarande underlaget ger, vid en samlad riskbedömning enligt miljöbalken, inte tillräckligt stöd för att slutförvaret är långsiktigt säkert.

Planeringen av kärnavfallsförvar handlar inte enbart om plats och metod utan ska även beakta FNs hållbarhetsmål 2030, de 17 målen för klimatet, människors hälsa och jämställdhet samt Miljöbalkens försiktighetsprincip (2 Kap 3 §). Det är inte förenligt med försiktighetsprincipen att:

- producera miljöfarligt avfall som utsätter kommande generationer för hälsorisker
- deponera högaktivt avfall i grundvatten-förande berg, utan möjlighet till framtida kontroll
- förlägga ett förvar av KBS-3-typ till kustområden som kan innebära förkortade strömningsvägar till Östersjön vid läckage
- lägga så mycket farligt kärnavfall på samma plats med hänsyn till riskerna för angrepp och sabotage.

Det blir ingen folkomröstning i Östhammars kommun om etablering av ett förvar för använt kärnbränsle enligt beslut av Kommunfullmäktige den 9 juni 2020. Regeringen beslutar om verksamheten ska få tillstånd. Någon tidpunkt är inte bestämt. Det finns tid att påverka i Östhammars kommun och hela Sverige!